

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Dragan Patricia în numele inculpatului Botezatu Nicolae, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2018, în cauza penală privind-l pe

*Botezatu Nicolae xxxxx, născut la xxxxx,
originar din com. xxxxx și domiciliat în or.
xxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.11.2016 – 02.10.2017;

Instanța de apel: 17.11.2017 – 26.09.2018;

Instanța de recurs: 02.10.2020 – 16.12.2020.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătoreiei xxxxx, sediul Xxxxx, din 02 octombrie 2017, Botezatu Nicolae a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art.155 din Codul penal - la 2 ani închisoare;

- în baza art.173 din Codul - la 2 ani închisoare;

În baza art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate s-a stabilit definitiv pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 6 luni.

În conformitate cu art.90 Cod penal, pedeapsa s-a suspendat condiționat cu stabilirea unui termen de probațiune de 2 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că Botezatu Nicolae urmărind scopul pretinderii abuzive a unor favoruri sexuale de la vecina sa, xxxxx, locuitoare xxxxx, pe parcursul anului 2015, îi solicita să-și abandoneze soțul xxxxx, cu care victima se află într-o relație de căsătorie, și să-l urmeze pe Botezatu Nicolae în Spania, la care Xxxxx a refuzat de a-i satisface dorințele.

Astfel, Nicolae Botezatu, începând cu luna iulie 2014, și până la sfârșitul lunii noiembrie 2015, sistematic contacta la numărul de telefon xxxxx, și prin intermediul rețelei de socializare "Skype" pe Xxxxx, o numea pe aceasta cu diferite cuvinte necenzurate, o amenința cu moartea și răspândirea publică a unor imagini video umilitoare privind întreținerea de către ea a unor rapoarte sexuale cu dânsul și alți bărbați în vederea discreditării personalității și imaginii acesteia față de rude și soț.

Botezatu Nicolae, urmărind același scop de obținere a favorurilor sexuale de la Xxxxx, sesizând că, aceasta refuză categoric de a-i satisface dorințele sexuale, începând cu luna iulie 2014 și până la sfârșitul lunii noiembrie 2015, o telefona sistematic și o numea cu diferite cuvinte necenzurate, o amenința cu moartea prin împușcare, acțiuni pe care victima le-a perceput ca fiind reale.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul Triboi Dumitru, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acesta să fie recunoscu vinovat și condamnat în baza art.155 Cod penal la 2 ani închisoare și în baza art.173 Cod penal la 2 ani închisoare.

În baza art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate s-a fie stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

3.1 În motivarea apelului procurorul a invocat că, la soluționarea individualizării pedepsei penale, instanța a neglijat faptul că Botezatu Nicolae la momentul comiterii infracțiunilor în privința lui Xxxxx avea antecedente penale nestinse, adică nu era reabilitat de drept. În cazul dat, el a comis o infracțiune în stare de recidivă.

Totodată, la 07 noiembrie 2016 a intrat în vigoare Legea nr.207 din 29.07.2016, sancțiunile art.155 și 173 Cod penal au suferit modificări, limitele pedepselor cu amendă și închisoare fiind majorate. În cazul în care fapta săvârșită sub legea veche este încriminată și de legea nouă, însă noua lege înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei care a săvârșit o astfel de infracțiune, se aplică legea penală veche, mai favorabilă pentru făptuitor.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2018, a fost admis apelul procurorului, casată sentința contestată în partea individualizării pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Botezatu Nicolae i-a fost numită pedeapsa definitivă, conform art.84 alin.(1) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat, că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Botezatu Nicolae în săvârșirea infracțiuni prevăzute de art.art.155, 173 Cod penal.

Referitor la individualizarea pedepsei în privința inculpatului, instanța de apel a reținut că în speță, deși aparent au fost îndeplinite unele cerințe ale individualizării și stabilirii pedepsei, totuși instanța de fond a neglijat principiile directorii incidente la speță și anume că, acesta anterior a fost supus răspunderii și pedepsei penale, a comis un concurs de

infracțiuni, care au avut o întindere în timp îndelungat, perioadă în care a suspus unor presiuni inimaginabile atât personalitatea părții vătămate, cât și a membrilor familiei acesteia în care se educa un copil minor, cât și familiile rudelor calaterale, provocând sentimente neplăcute de frustrare, nesiguranță, ostilitate.

Instanța de apel a menționat că, instanța de fond a ținut cont de faptul că, infracțiunile prevăzute la art.155, art.173 Cod penal sunt mai puțin grave, care prevăd pedeapsa sub formă de închisoare până la 3 ani, însă nu a luat în considerație că, inculpatul Botezatu Nicolae anterior a fost judecat prin sentința judecătoreiei Xxxxx din 04 mai 2012, recunoscut vinovat și condamnat în baza art.157 Cod penal la 200 ore muncă neremunerată în folosul comunității, inculpatul s-a manifestat în continuare în același sens negativ, fiind predispus spre comiterea de noi infracțiuni, nu a făcut concluzii pozitive și din nou a săvârșit infracțiuni.

Astfel, instanța de apel efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, precum și cel din înainte, în timpul și după săvârșirea infracțiunii încriminate, a considerat că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu izolarea acestuia de societate, motiv pentru care a exclus aplicarea art.90 Cod penal în privința inculpatului Botezatu Nicolae.

5. La data de 30 iunie 2020, nefiind de acord cu soluția instanței de apel, avocatul Dragan Patricia în numele inculpatului Botezatu Nicolae, invocând temeiul pentru recurs prevăzut de art.427 alin.(1) pct.10) și 13) Cod de procedură penală, a solicitat repunerea în termen a recursului și încetarea procesului penal în privința inculpatului Botezatu Nicolae în legătură cu survenirea amnistiei prin Legea nr.210, privind amnistia în legătură cu Aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, eliberându-l pe Botezatu Nicolaie de pedeapsa aplicată prin decizia instanței de apel.

5.1 În motivarea recursului apărătorul a invocat următoarele argumente:

- despre soluția decizia instanței, de apel, inculpatul Botezatu Nicolae a aflat la data de 29.05.2020, prin intermediul avocatului Patricia Dragan, cu care fratele inculpatului a încheiat contract de acordarea a asistenței juridice la data de 21 mai 2020. Apelând avocatul Croitoru Mihail care ia reprezentat interesele în instanța de fond, instanța de apel și urma să-i reprezinte interesele în instanța de recurs, la biroul acestuia, i s-a comunicat că avocatul a decedat. În temeiul contractului de asistența juridică încheiat cu Botezatu Nicolae, avocatul Croitoru Mihail urma a depune recurs în interesele inculpatului, însă din cauza că acesta suferea de o boală incurabilă și la 13 aprilie 2020 a decedat, pot fi calificate ca circumstanțe obiective, care au condiționat omiterea termenului de declarare a recursului;

- soluția instanței de apel se întemeiază pe faptul atragerii la răspundere penală a lui Botezatu Nicolaie la data de 04 mai 2012, fiind recunoscut vinovat pe art.157 Cod penal și pedepsit la 200 ore muncă neremunerată în folosul comunității, însă instanța de apel nu a menționat în motivare că aceasta este o infracțiune comisă din imprudență, iar antecedentul penal a fost stins la momentul executării pedepsei stabilite prin sentința din 04 mai 2012;

- în decizia instanței de apel nu se regăsesc circumstanțele atenuante și cele care pledează în favoarea caracterizării inculpatului din punct de vedere pozitiv și care ar fi putut puse la baza aplicării unei pedepse non privative de libertate. Potrivit prevederilor art.16 Cod penal, art.art.155, 173 din Codul penal în baza cărora este învinuit Botezatu Nicolae se

atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave, pentru care legea penală prevede o sancțiune de până la 3 ani închisoare;

- inculpatul Botezatu Nicolae a recunoscu vina, a curmat orice efect defavorabil al acțiunilor sale, fapt ce se confirmă și prin declarațiile părții vătămate, care a declarat în cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești, că nu are careva pretenții de ordin material sau moral față de inculpatul Botezatu Nicolae, fapt confirmat prin declarația părții vătămate scrisă personal de aceasta și anexată la materialele cauzei penale;

- ținând cont de faptul că inculpatul Botezatu Nicolae este învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art.155, 173 Cod penal, care cad sub incidența art.2 a Legii nr.210 privind amnistia în legătură cu Aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, vina o recunoaște, partea vătămată nu are careva pretenții față de inculpat, solicită aplicarea prevederilor legii citate.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.11) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință asupra recursului declarat de inculpat, prin care solicită ca acesta să fie declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Conform art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Dispozițiile art.422 Cod de procedură penală, prevăd expres că termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei atacate a fost pronunțat la 26 septembrie 2018, în prezența inculpatului Botezatu Nicolae și avocatului acestuia, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din aceeași dată, din care rezultă că inculpatul a fost înștiințat despre data și ora pronunțării deciziei motivate stabilită pentru 24 octombrie 2018.

La 24 octombrie 2018, hotărârea instanței de apel a fost pronunțată integral, în prezența procurorului, însă inculpatul Botezatu Nicolae și avocatul acestuia, fără motive întemeiate, nu s-au prezentat pentru a recepționa hotărârea motivată. (f.d.33 vol. II) Ulterior, instanța de apel a expediat inculpatului Botezatu Nicolae și avocatului Croitoru Mihail, copia deciziei motivate. (f.d.64 vol. II)

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțate la 24 octombrie 2018 a expirat la 25 noiembrie 2018.

Aceste momente certifică faptul că termenul de 30 zile de contestare cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, stabilit de art.422 Cod de procedură penală nu a fost respectat, deoarece recursul ordinar a fost depus prin intermediul oficiului poștal la data de 27 iunie 2020 (f.d.94, 95 vol. I) și înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 30 iunie 2020, adică peste termenul prevăzut de lege. (f.d.79, vol.II) Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există.

Potrivit art.231 Cod de procedură penală, termenele stabilite de prezentul cod se

calculează pe ore, zile, luni și ani. La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Potrivit prevederilor art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Unul dintre scopurile legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, însă acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene peremptorii.

În acest sens, art.230 alin.(2) Cod de procedură penală impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Prin urmare, Colegiul penal, constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art.422 Cod de procedură penală a ajuns la concluzia inadmisibilității recursului declarat de către avocatul Dragan Patricia în numele inculpatului Botezatu Nicolae, din motiv că este depus peste termen.

8. În corespundere cu art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Dragan Patricia în numele inculpatului Botezatu Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2018, în cauza penală privind-l pe ***Botezatu Nicolae xxxxx***, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 28 ianuarie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena